

ด่วนที่สุด

ที่ พม ๐๒๐๗/๕๕๓๗

สสค. (eMail)

ส่ง : กสค. 10 ๖ กิ่ง

รับที่ : ๕3522/67

22 มี.ค. 2567 เวลา 11.00 น.

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๑๐๓๔ ถนนกรุงเกษม แขวงคลองมอห่านาค
เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

๒๑ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายวิกฤตประชากรและสังคมสูงวัย

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ด่วนที่สุด ที่ พม ๐๒๐๗/๕๑๙๘ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๗
๒. สำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗
๓. ข้อเสนอเชิงนโยบายวิกฤตประชากรและสังคมสูงวัย
๔. วิดีทัศน์ เรื่อง “ข้อเสนอเชิงนโยบายวิกฤตประชากรและสังคมสูงวัย”

ด้วยคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ ขอเสนอเรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายวิกฤตประชากรและสังคมสูงวัย มาเพื่อคณะกรรมการรัฐมนตรีทราบ โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะให้นำเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีได้ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑) เรื่องที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือต้องเสนอคณะกรรมการ

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะกรรมการ

ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๙ (๑) กำหนดให้คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและแผนหลักเกี่ยวกับการคุ้มครอง การส่งเสริมและการสนับสนุน สถานภาพ บทบาท และกิจกรรมของผู้สูงอายุโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ทั้งนี้ ต้องส่งเสริมและสนับสนุน ให้สถาบันครอบครัวได้มีส่วนร่วมในการช่วยดูแลผู้สูงอายุ และ มาตรา ๙ (๑๐) กำหนดให้คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติเสนอรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับผู้สูงอายุของประเทศต่อคณะกรรมการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ทั้งนี้ คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ โดยนายสมศักดิ์ เทพสุทิน รองนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติหน้าที่ประธานการประชุม ได้มีมติการประชุมคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๗ เวลา ๑๔.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๓๐๑ ตึกบัญชาการ ๑ ทำเนียบรัฐบาล เห็นชอบข้อเสนอเชิงนโยบายวิกฤตประชากรและสังคมสูงวัย และเห็นชอบให้นำข้อเสนอเชิงนโยบายดังกล่าวเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีเพื่อทราบ

สืบเนื่องจากในปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญกับวิกฤตด้านการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรซึ่งสัดส่วนประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานลดลง ในขณะที่สัดส่วนประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จากข้อมูลจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พบว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ประเทศไทยมีจำนวนผู้สูงอายุถึง ๑๓ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐๘ ของประชากรทั้งประเทศ ในขณะที่เด็กเกิดใหม่มีเพียง ๕.๑๘ แสนคน และคาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. ๒๕๘๕ ประชากรไทยจะลดลงเหลือจำนวน ๖๐ ล้านคน การเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างประชากรดังกล่าว จะเป็นประเด็นท้าทายที่สำคัญของสังคมไทยใน ๔ ด้าน ดังนี้ ๑) ทำลายต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสถานภาพทางการเงินการคลังของประเทศ ๒) ทำลายต่อการสร้าง

ระบบคุ้มครองทางสังคมที่เหมาะสม ๓) ทำลายต่อความยั่งยืนของระบบการเงินของครัวเรือน ตลาดการเงิน และระบบการคลังของประเทศ และ ๔) ทำลายต่อความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของประชาชน ได้แก่ การได้รับการศึกษา การทำงาน ระบบบริการสุขภาพที่เหมาะสม และที่อยู่อาศัยที่มั่นคงและปลอดภัย

คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ จึงขอเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายวิกฤตประชากรและสังคมสูงวัย ซึ่งคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ ได้ให้ความเห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๗ เวลา ๑๔.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๓๐๑ ตึกบัญชาการ ๑ ทำเนียบรัฐบาล เพื่อเป็นการส่งเสริมให้สังคมตระหนักถึงผลกระทบของวิกฤตด้านการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรต่อ “ครอบครัวไทย” ซึ่งเป็นสถาบันทางสังคมที่เล็กที่สุดแต่สำคัญที่สุด ซึ่งเป็นไปตามหลักการที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๗๑ ที่กำหนดให้รัฐพึงเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวอันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของสังคม เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๒ เห็นชอบและอนุมัติให้วันที่ ๑๔ เมษายน ของทุกปี เป็น “วันแห่งครอบครัว” ซึ่งตรงกับวันสงกรานต์ของประเทศไทย และสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล (นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี) ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนและการเข้าสู่สังคมผู้สูงวัย ซึ่งรัฐบาลมีเป้าหมายทางสังคมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยทำให้ประชาชนมีชีวิตที่มีความสุข มีสวัสดิการที่เหมาะสม

นอกจากนี้ การดำเนินการเรื่องดังกล่าวยังสอดคล้องกับนโยบายสำคัญของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่มุ่งเน้นให้ประชาชนทุกกลุ่ม สามารถเข้าถึงโอกาสและการคุ้มครองทางสังคม จนนำไปสู่การมี “หลักประกันและความมั่นคง” ในชีวิต กอปรกับเป็นการดำเนินการที่มุ่งบรรลุวิสัยทัศน์ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในการทำให้ประชาชนเข้าถึงโอกาสและการคุ้มครองทางสังคม มีความมั่นคงในชีวิต โดยมีพันธกิจในการเสริมสร้างศักยภาพคนและสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว เสริมสร้างโอกาสและการคุ้มครองทางสังคมอย่างเท่าเทียม ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมและเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน และยกระดับองค์กรให้มีผลสัมฤทธิ์สูงด้วยธรรมาภิบาลและเทคโนโลยีดิจิทัล

๒. ความเร่งด่วนของเรื่อง

คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ พิจารณาแล้วเห็นควรนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายวิกฤตประชากรและสังคมสูงวัย ซึ่งคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ ได้ให้ความเห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๗ เวลา ๑๔.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๓๐๑ ตึกบัญชาการ ๑ ทำเนียบรัฐบาล เพื่อให้คณะรัฐมนตรีทราบ ภายในเดือนมีนาคม ๒๕๖๗ เนื่องจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จะนำเสนอเชิงนโยบายดังกล่าวไปสื่อสารและขับเคลื่อนเชิงนโยบายในช่วงก่อน “วันแห่งครอบครัว” ซึ่งตรงกับวันที่ ๑๔ เมษายน ของทุกปี เพื่อเป็นการส่งเสริมบทบาทและความเข้มแข็งของครอบครัวไทย

๓. สาระสำคัญและข้อเท็จจริง

๓.๑ ความเป็นมาและความสำคัญ

คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ ได้ตระหนักถึงผลกระทบของวิกฤตด้านการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร ต่อ “ครอบครัวไทย” ซึ่งเป็นสถาบันทางสังคมที่เล็กที่สุดแต่สำคัญที่สุด จึงได้ริเริ่มให้มีการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายวิกฤตประชากรและสังคมสูงวัย เพื่อเป็นการสื่อสารให้สังคมตระหนักถึงประเด็นท้าทายของประชากรที่ส่งผลสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของประชากรทุกช่วงวัยและการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศ ตลอดจนการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ไปสู่การดำเนินงานแบบองค์รวมเพื่อให้ทุกองคาพยพในสังคมมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการพัฒนาความมั่นคงของครอบครัวไทยสู่ความมั่นคงของมนุษย์ได้อย่างเป็นรูปธรรม

๓.๒ กระบวนการดำเนินงาน

การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายวิกฤตประชากรและสังคมสูงวัยมีกระบวนการดำเนินงานที่สำคัญดังนี้

๓.๒.๑ การจัดประชุมเสวนาวิชาการในประเด็น “ความท้าทายของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร” เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๗ ณ ห้องประชุมประชาธิปไตย ชั้น ๑๙ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับความท้าทายของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและการเตรียมการรองรับวิกฤตการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ทั้งนี้ ได้รับเกียรติจากผู้แทนจากสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ธนาคารโลก (The World Bank) และวิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้ร่วมเสวนา

๓.๒.๒ การจัดโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่เหมาะสมกับบริบทและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของประเทศไทย เมื่อวันที่ ๒๑ - ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ณ โรงแรมแม่น้ำ รามาดาพลาซ่า กรุงเทพมหานคร โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวนทั้งสิ้น ๔๐ คน ประกอบด้วยผู้บริหารกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ทีมหลัก (Core team) ซึ่งเป็นผู้แทนหน่วยงานภายใต้สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ คณะวิทยากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สำหรับกิจกรรมสำคัญ ได้แก่ การปฏิบัติการกลุ่มย่อย การอภิปรายผล การให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อผลการปฏิบัติการกลุ่มย่อยใน ๕ ประเด็น ประกอบด้วย ๑) วัยทำงาน ๒) เด็กและเยาวชน ๓) ผู้สูงอายุ ๔) คนพิการและผู้ด้อยโอกาส และ ๕) กลุ่มระบบนิเวศเพื่อความมั่นคงของครอบครัว

๓.๒.๓ การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการระดับชาติ “พัฒนาความมั่นคงครอบครัวไทยผ่านพันธกิจวิกฤตประชากร” เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๗ ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ กรุงเทพมหานคร ซึ่งกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ร่วมกับวิทยาลัยประชากรศาสตร์ สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โครงการจุฬาอารี และธนาคารโลก โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อสื่อสารให้สังคมตระหนักถึงประเด็นท้าทายของประชากรที่ส่งผลสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของประชากรทุกช่วงวัยและการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศ และเพื่อให้ทุกภาคส่วนร่วมออกแบบนโยบาย มาตรการและขับเคลื่อนการพัฒนา

อย่างยั่งยืน...

ความมั่นคงของครอบครัวไทยสู่ความมั่นคงของมนุษย์ สำหรับกิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ ๑) การประกาศนโยบาย เรื่อง “พัฒนาความมั่นคงครอบครัวไทยผ่านพันธกิจวิกฤตประชากร” โดยนายวราวุธ ศิลปอาชา รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ๒) การหารือระดับสูง (High Level) ระหว่างกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และองค์การระหว่างประเทศที่ตั้งอยู่ในประเทศไทย และ ๓) การปฏิบัติการ กลุ่มย่อยระดมความคิดเห็นในรูปแบบ World Café จำนวน ๕ กลุ่ม ได้แก่ (๑) วัยทำงาน (๒) เด็กและเยาวชน (๓) ผู้สูงอายุ (๔) คนพิการ และ (๕) ระบบนิเวศเพื่อความมั่นคงของครอบครัว ทั้งนี้ ได้รับเกียรติจากผู้บริหาร และผู้แทนระดับสูงจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง องค์การประชาสังคม ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ สื่อมวลชน อินฟลูเอนเซอร์ และองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศที่ตั้งอยู่ในประเทศไทย เข้าร่วมการประชุมทั้งสิ้นกว่า ๕๕๐ คน

๓.๒.๔ การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายวิกฤตประชากรและสังคมสูงวัย และนำเสนอ ต่อการประชุมคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๗

๓.๒.๕ การขับเคลื่อนข้อเสนอเชิงนโยบายวิกฤตประชากรและสังคมสูงวัยไปสู่การปฏิบัติ

๓.๓ โครงสร้างและสาระสำคัญของข้อเสนอเชิงนโยบายวิกฤตประชากรและสังคมสูงวัย

๓.๓.๑ โครงสร้างของข้อเสนอเชิงนโยบายวิกฤตประชากรและสังคมสูงวัย ประกอบด้วย

บทสรุปผู้บริหาร

บทที่ ๑ บทนำ ซึ่งประกอบด้วยที่มาและความสำคัญ วัตถุประสงค์ รายละเอียด การดำเนินงาน และผลที่คาดว่าจะได้รับ

บทที่ ๒ นโยบาย ยุทธศาสตร์ของรัฐบาลและกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ในการรับมือและจัดการกับวิกฤตการเปลี่ยนแปลงประชากร

บทที่ ๓ สถานการณ์ ประเด็นท้าทาย และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างประชากร

บทที่ ๔ กระบวนการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายวิกฤตประชากรและสังคมสูงวัย

บทที่ ๕ ข้อเสนอเชิงนโยบายวิกฤตประชากรและสังคมสูงวัย

๓.๓.๒ สาระสำคัญของข้อเสนอเชิงนโยบายวิกฤตประชากรและสังคมสูงวัย

ซึ่งประกอบด้วย ๕ ข้อเสนอ ๒๕ มาตรการสำคัญเร่งด่วน ดังนี้

ข้อเสนอที่ ๑ เสริมพลังวัยทำงาน: ตั้งตัวได้ สร้างและดูแลครอบครัวได้ และพร้อมที่จะสูงอายุอย่างมีคุณภาพในอนาคต ประกอบด้วย ๕ มาตรการสำคัญเร่งด่วน ดังนี้

๑) การเพิ่มโอกาส และสร้างความตระหนักให้กับประชากรวัยทำงาน พัฒนา ทักษะ และเสริมศักยภาพ (Reskill / Upskill) เพิ่มโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อการประกอบอาชีพของ แรงงานนอกระบบ และบูรณาการฐานข้อมูลด้านตลาดแรงงาน (ทั้งอุปสงค์และอุปทาน)

๒) การส่งเสริมการมีงานทำและรายได้ด้วยการกระจายงานสู่พื้นที่ ชุมชน

๓) การส่งเสริม...

๓) การส่งเสริมการออม สร้างแรงจูงใจให้ประชากรในวัยทำงานออมเพื่ออนาคต และเตรียมการเกษียณ (ออมภาคบังคับ)

๔) การส่งเสริมสุขภาพของประชากรในวัยทำงานด้วยการปรับสถานที่ทำงาน ให้เป็นสถานประกอบการที่คำนึงถึงความสุข และส่งเสริมสุขภาพของบุคลากร และการเพิ่มสิทธิประโยชน์ ของหลักประกันสุขภาพให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

๕) มาตรการส่งเสริมสมดุลชีวิตการทำงานและชีวิตครอบครัว เช่น สร้างแรงจูงใจ ด้านภาษีหรือการยกย่องทางสังคมให้แก่นายจ้างที่จัดสวัสดิการดูแลเด็กปฐมวัยและผู้สูงอายุให้แก่ลูกจ้าง การทำงานแบบยืดหยุ่น ส่งเสริมบทบาทชายหญิงในการร่วมกันดูแลครอบครัว

ข้อเสนอที่ ๒ เพิ่มคุณภาพและผลิตภาพของเด็กและเยาวชน: เด็กน้อย แต่เปี่ยมด้วยคุณภาพ ประกอบด้วย ๕ มาตรการสำคัญเร่งด่วน ดังนี้

๑) การส่งเสริมสถาบันครอบครัว และสถาบันการศึกษาให้มีความเข้มแข็ง

๒) การดูแลสุขภาพทางกายและจิตใจของเด็กและแม่ตั้งแต่ตั้งครรภ์

๓) การมีศูนย์เด็กเล็กใกล้บ้าน มีมาตรฐาน รับเด็กอายุน้อยลง มีความยืดหยุ่น

ชุมชนช่วยจัดการได้

๔) การพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะวิชาชีพตามวัย สอดคล้องกับบริบทสังคม

ที่เป็นพลวัต

๕) การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต เชื่อมความสัมพันธ์

ระหว่างวัย

ข้อเสนอที่ ๓ สร้างพลังผู้สูงอายุ ผ่อนหนักให้เป็นเบา พลิกวิกฤตทางประชากร ให้เป็นโอกาส ประกอบด้วย ๕ มาตรการสำคัญเร่งด่วน ดังนี้

๑) การมุ่งการป้องกันโรคมามากกว่ารักษาโรค เสริมการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ของผู้สูงอายุ

๒) การขยายโอกาสทางเศรษฐกิจให้ผู้สูงอายุ ขยายอายุเกษียณ ส่งเสริม การจ้างงานผู้สูงอายุ พัฒนาทักษะที่จำเป็น ส่งเสริมความรู้ด้านดิจิทัลเทคโนโลยี (Digital Literacy) ให้ผู้สูงอายุ และลดข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคต่อการทำงานของผู้สูงอายุ

๓) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน เช่น จัดระบบบริการ ผู้สูงอายุในชุมชน พัฒนาระบบคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุในชุมชนโดยชุมชน ส่งเสริมให้มีการเกื้อหนุนและ สร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างผู้สูงอายุกับสมาชิกในครอบครัวและชุมชน

๔) การส่งเสริมให้มีสภาพแวดล้อม ทั้งภายในบ้าน รอบบ้าน และในชุมชน ที่เอื้อต่อการทำกิจวัตรประจำวัน การสัญจรและการมีส่วนร่วมทางสังคมของผู้สูงอายุ

๕) การส่งเสริมให้มีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ในทุกมิติเพื่อให้เกิดการทำงานแบบบูรณาการอย่างครบวงจรกับผู้สูงอายุ

ข้อเสนอที่ ๔...

ข้อเสนอที่ ๔ เพิ่มโอกาสและสร้างเสริมคุณค่าของคนพิการ ประกอบด้วย ๕ มาตรการสำคัญเร่งด่วน ดังนี้

๑) การสนับสนุนและเพิ่มโอกาสทางการศึกษาสำหรับคนพิการตามศักยภาพ และพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้มีความหลากหลายและเหมาะสมกับคนพิการ ตลอดจนเพิ่มการจ้างงาน คนพิการในทุกภาคส่วน โดยส่งเสริมศักยภาพคนพิการและทำให้เกิดตลาดแรงงานสำหรับคนพิการ รวมทั้งปรับปรุง สภาพแวดล้อมการทำงานให้เหมาะสมต่อการทำงาน

๒) การส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ที่ครบถ้วนของคนพิการ เพื่อความ เท่าเทียมและเป็นธรรม สร้างทัศนคติที่เหมาะสมของชุมชนและครอบครัวในการอยู่ร่วมและดูแลคนพิการ เช่น ระบบการดูแลที่โรงเรียนและศูนย์บริการ ระบบการตรวจสอบสิทธิที่มีประสิทธิภาพ หน่วยบริการ รักษาพยาบาลเคลื่อนที่ การให้ความช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉิน การพัฒนาระบบการดูแลแทนครอบครัวชั่วคราว (respite care) การสร้างแรงจูงใจให้หน่วยงาน ชุมชนด้านการพัฒนาคนพิการด้วยการยกย่องทางสังคม (social credit)

๓) การป้องกันความพิการแต่กำเนิดและความพิการทุกช่วงวัย (prevention) รวมทั้งฟื้นฟูสมรรถภาพทางกายและทางใจ (rehabilitation)

๔) การส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่ช่วยให้คนพิการดำเนินชีวิตได้อย่างอิสระ เช่น ระบบขนส่ง สิ่งอำนวยความสะดวก โดยใช้หลักการออกแบบเพื่อคนทั้งมวล (universal design) รวมทั้งใช้ ระบบเทคโนโลยีและนวัตกรรมช่วยในการดำเนินชีวิต

๕) การจัดทำฐานข้อมูลและพัฒนา application เพื่อประโยชน์ในการหางาน และการจ้างงาน

ข้อเสนอที่ ๕ สร้างระบบนิเวศ (Eco-system) ที่เหมาะสมเพื่อพัฒนา ความมั่นคงของครอบครัว ประกอบด้วย ๕ มาตรการสำคัญเร่งด่วน ดังนี้

๑) การพัฒนาระบบสวัสดิการที่เหมาะสมและทั่วถึงโดยรัฐ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และเป็นหลักประกันในยามที่เผชิญกับวิกฤต (social safety net)

๒) ชุมชนนำอยู่สำหรับประชากรทุกกลุ่มทุกวัย (Community for all) “ปลอดภัย ปลอดภัย เป็นมิตร และเอื้ออาหารต่อทุกคน”

๓) บ้านสำหรับคนทุกช่วงวัย (Housing for all) ทุกกลุ่มเป้าหมาย เข้าถึงได้ อยู่อย่างปลอดภัย

๔) การส่งเสริมเศรษฐกิจครัวเรือน เข้าถึงแหล่งทุนได้อย่างเท่าเทียม สร้างกลไก ค้ำประกันเพื่อเสริมสภาพคล่องให้ครอบครัวบนหลักการพอเพียงและมีวินัย เสริมสร้างความรู้ในการบริหาร การเงินสำหรับครัวเรือน

๕) การฟื้นฟูสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เน้นการเปลี่ยนพฤติกรรมของ ประชากรในการหยุดทำร้ายธรรมชาติ และส่งเสริมเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy)

๔. ประโยชน์และผลกระทบ

๔.๑ มีการสื่อสารให้สังคมตระหนักถึงประเด็นท้าทายของประชากรที่ส่งผลสำคัญต่อ คุณภาพชีวิตของประชากรทุกช่วงวัยและการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศ

๔.๒ มีการขับเคลื่อนข้อเสนอเชิงนโยบายวิกฤตประชากรและสังคมสูงวัย โดยส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการพัฒนาความมั่นคงของครอบครัวไทยสู่ความมั่นคงของมนุษย์

๕. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา หรือการสูญเสียรายได้

ไม่มี

๖. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ไม่มี

๗. ข้อกำหนดและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

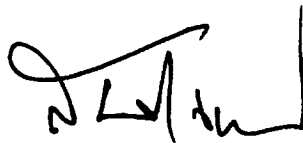
พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๙ (๑) กำหนดให้คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและแผนหลักเกี่ยวกับการคุ้มครอง การส่งเสริมและการสนับสนุนสถานภาพ บทบาท และกิจกรรมของผู้สูงอายุโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ต้องส่งเสริมและสนับสนุน ให้สถาบันครอบครัวได้มีส่วนร่วมในการช่วยดูแลผู้สูงอายุ และมาตรา ๙ (๑๐) กำหนดให้คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ เสนอรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับผู้สูงอายุของประเทศต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง นอกจากนี้ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๒ เห็นชอบและอนุมัติให้วันที่ ๑๔ เมษายน ของทุกปี เป็น “วันแห่งครอบครัว” ซึ่งตรงกับวันสงกรานต์ของประเทศไทย

๘. ข้อเสนอของหน่วยงานของรัฐ/คณะกรรมการเจ้าของเรื่อง

คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ ขอเรียนเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบข้อเสนอเชิงนโยบายวิกฤตประชากรและสังคมสูงวัย และมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขับเคลื่อนเชิงนโยบายต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมศักดิ์ เทพสุทิน)

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ

สำนักงานปลัดกระทรวงฯ

กองพัฒนานโยบายและนวัตกรรมทางสังคม

โทร. ๐ ๒๒๐๒ ๙๐๘๔

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ policy.sipd@m-society.go.th